

'unearthed'
(2025). Aardse
kleuren en
materialen
spelen een
hoofdrol in
Spienburgs
kunst.

Tussen de bergen in
IJsland voelde Eva
Spienburg hoe
ze onderdeel werd
van het landschap.
Met haar kunst
probeert ze
die unieke
verbondenheid
vast te houden.

Door Jeroen Bos

ALS LICHAAM EN LANDSCHAP VERSMELTEN

Het gras leek groener, geluiden kwamen harder binnen en ze rook meer geuren dan ooit. Toen Eva Spierenburg vanuit IJsland terugkwam in Nederland, merkte ze dat haar zintuigen een stuk scherper waren geworden. Ze was een maand in een afgelegen dorpje aan een fjord geweest. Het was daar stil, met nauwelijks mensen, winkels en verkeer, maar wel een overweldigend landschap van bergen en zee.

'Ik was in IJsland om de relatie tussen lichaam en landschap te onderzoeken', vertelt Spierenburg. Het lichaam speelt al langer een belangrijke rol in haar kunst. Zo maakte ze al eens een serie werken over hoe specifieke lichaamsdelen zijn gekoppeld aan bepaalde gebeurtenissen. Na het overlijden van haar vader voelde Spierenburg op bepaalde plekken in haar lichaam een spanning die ze herkende van eerdere intense momenten in de relatie met haar vader. 'Het deed me beseffen hoeveel kennis het lichaam in zich meedraagt.'

Ze vertaalde dat naar kunstwerken die het persoonlijke overstijgen. 'Ik probeer mijn eigen ervaring bewust op zo'n manier te verbeelden dat hopelijk de kijker ook voelt onderdeel te zijn van een groter geheel.'

In IJsland merkte Spierenburg hoe ze door de stilte en rust haar omgeving intenser ervaarde. 'Ik maakte elke dag een lange wandeling en door die openheid van mijn zintuigen nam ik het ruige landschap veel aandachtiger in me op; de geuren, de geluiden, de vormen, de kleuren en het veranderende licht. Door de afwezigheid van prikkels worden dingen zichtbaarder.'

Dat duurde wel even. 'Toen ik in IJsland aankwam en wegreed vanaf het vliegveld, was ik even teleurgesteld. Ik dacht: er is zo weinig te zien en alles is bruin. Pas later zag ik de nuances. Er zijn juist verschrikkelijk veel kleuren en je ziet bijvoorbeeld schitterende kristallen op de meest onmogelijke plekken. De weersveranderingen zijn soms extreem, met alle seizoenen in een dag. De bergen waarop ik vanuit mijn atelier uitkeek, zagen er telkens anders uit, door de wolken die eraan voorbijtrokken. Alsof zij gingen leven.'

Ruige omgeving

Spierenburg maakt schilderijen, installaties en video's, maar in IJsland heeft ze alleen getekend. 'Mijn ritme was dagelijks een paar uur wandelen en dan een paar uur tekenen', vertelt ze. Tijdens de wandelingen voelde Spierenburg zich steeds meer een deel van het

'moving as a mountain (clamping)' (2024); onder: Spierenburg tijdens de opbouw van haar solo-expositie in 38CC.

Kijk je naar een landschap of een verweerde huid? Tekening # 30 uit de serie 'sense of sediment', die Spierenburg in 2024 in IJsland heeft gemaakt.

landschap, zo ging ze erin op. 'Al tekenend verdween het lichaam naar de achtergrond en drong het landschap binnen', legt ze uit. 'In die ruige omgeving voelde het alsof ik als enkele persoon niet zo belangrijk meer was. Tegelijk begon ik de aarde als een levend lichaam te zien.'

Ze opent een kist en haalt er enkele tekeningen uit waarop het onderscheid tussen lichaam en landschap niet duidelijk te maken valt. Op een van de tekeningen kun je een gletsjer zien die traag van een berg schuift, maar ook flink gehavende huid. Een andere tekening laat aderen in gesteente zien, of zijn het toch bloedvaten? Door extreem in te zoomen, tot op celniveau, wekt Spierenburg de indruk dat je tegelijkertijd naar iets veel groters kijkt.

'Zo ervoer ik het landschap: als iets wat ademt, stroomt en beweegt, net als ons lichaam. Het grote verschil is de tijd waarin ze

zich bewegen. Het tempo waarin een lichaam verandert is veel hoger dan dat waarin de aardlagen van een berg worden gevormd.' Maar de gelijkenissen zijn opvallend en fascinerend, wil ze maar zeggen. Zoals hoe zachte, traag groeiende mossen eeuwenoude rotsen bedekken, zoals vlees tijdelijk onze botten omhult.

Met zo'n vijftig tekeningen in haar koffer keerde Spierenburg terug naar Nederland, waar ze zich realiseerde dat ze haar werk opnieuw moest uitvinden. 'Met de manier waarop ik tot dan toe had geschilderd, kon ik niet meer vangen wat ik wilde', legt ze uit. 'Vroeger schilderde ik op dunne doeken die niet veel bewerking konden hebben. Maar dit moest meer doorleefd worden.'

Ze verwisselde het delicate doek met papier in gegoten acrylhars. 'Daar kan ik organische vormen mee maken en veel langer op doorwerken, met meer detaillering.' →

'Ik dacht: er is zo weinig te zien en alles is bruin. Pas later zag ik de nuances'

In Nederland realiseerde Spierenburg zich dat ze haar werk opnieuw moest uitvinden

De schilderijen die ze zo heeft gemaakt, voelen aards en tijdloos. Net als haar tekeningen zijn ze, in de woorden van curator Veerle Driessen, 'een visueel spel met schaal. Dat is hoe ze het overweldigende weet te vangen: de complexiteit van de wereld zit in de details.'

Een selectie van Spierenburgs schilderijen en tekeningen is nu te zien in expositieruimte 38CC, in Delft. De tentoonstelling heet 'I can be a mountain' en bestaat grotendeels uit werken die ze heeft gemaakt sinds haar verblijf op IJsland. Centraal staat de installatie *being earth*, een roestkleurige berg in een woestijn van rood zand. De berg heeft diepe groeven, alsof eroderende krachten er eeuwen op hebben ingewerkt. Uit het zand om de berg steken tientallen twijgjes.

'Toen ik weer in Nederland was en verder dacht over de aarde als lichaam, moest ik denken aan "de navel van de wereld", die ik ooit in Delphi heb gezien. Dat is een beeldhouwde steen die volgens

de oude Grieken het middelpunt van de aarde aangaf. Voor hen werd de aarde zo een persoon, met een navel. Ze noemden haar Gaia.'

Vloeibare wereld

Tegenover die letterlijk aardse installatie plaatst Spierenburg werken van glimmend textiel, dat soms op metaal lijkt. Op de doeken heeft ze patronen geborduurd. 'Het is als tekenen met de naaimachine', verklaart ze. Het werk *sense of sediment (dissolve)* is een spel van lijnen, die lijken te stromen rond een bolletje zeewier, waar je ook een kloppend hart in kunt zien. Het zit vol beweging en laat zien hoe Spierenburg zich af en toe voelt: als een onderdeel van een vloeibare wereld, waarin alles verandert en met elkaar verbonden is.

Nog sterker zit dat in het videowerk *being fluid*, dat ze op IJsland heeft gemaakt. Het is een close-up-opname van waterplanten in een getijdenstroom. Met elke golfbeweging wiegen de planten ritmisch

Links: een detail uit 'sense of sediment (dissolve)' (2024); rechts: 'moving as a mountain (sinking)' (2025).

heen en weer, ogenschijnlijk telkens op dezelfde manier. Maar als je beter kijkt zie je dat elke beweging net anders is dan de voorgaande. Unieke herhalingen, al is dat een contradictio in terminis.

De golvende beelden zijn licht hypnotiserend. Spierenburg hoopt dat ze met deze film de kijkers, maar ook zichzelf, een beetje kan meevoeren in het gevoel van verbondenheid met het landschap dat zij zo sterk voelde op IJsland. Want terug in Nederland merkte ze tot haar spijt dat haar aangescherpte zintuigen weer vervlakten. 'Ik vind het in het dagelijks leven hier ook moeilijk die verbondenheid met alles en iedereen te voelen. Met mijn kunst en deze expositie probeer ik dat gevoel toch vast te houden en over te brengen.' **D**

TENTOONSTELLING

De expositie *I can be a mountain*, van Eva Spierenburg, is tot en met 6 juli te zien in 38CC, Delft.

Met elke golfbeweging wiegen de planten heen en weer, ogenschijnlijk op dezelfde manier